Fyrirlestraröð Umhverfisstofnunar
24. febrúar 2004

Umbúðir utan um matvæli
- reglur og rannsóknir -

Baldvin Valgarðsson
Matvælafræðingur (M.Sc.)
Umhverfisstofnun, matvælasvið
baldvin@ust.is

Hélène L. Lauzon
Matvælafræðingur (M.Sc.)
Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins
helene@rf.is

Umbúðir utan um matvæli,
– hvaða reglur gilda ?
– rétt notkun og merkingar

Baldvin Valgarðsson
Matvælafræðingur (M.Sc.)
Umhverfisstofnun, matvælasvið
baldvin@ust.is

Skilgreining

Efni og hlutir eru hvers konar umbúðir, ílát, áhöld, tækjabúnaður, borðbúnaður og öll efni, sem slíkir hlutir eru samsettir úr.

UST
Umhverfisstofnun

Makmið settra reglna

- Sömu reglur gilda um *efni og hluti* (sem ætlað er að snerta matvæli) á Íslandi og í Evrópu
- Samræmdar reglur hafa tvö mikilvæg markmið:

1. Heilsuvernd almennings (neytenda)
2. Afnám tæknilegra viðskiptahindrana

UST
Umhverfisstofnun

3 flokkar

1. <u>Rammatilskipun</u>: Gildir um öll efni og hluti.
   - ✓ Reglugerð nr. 537 / 1993
2. <u>Sértækar tilskipanir</u>: Gilda um ákveðnar tegundir efna og hluta.
   - ✓ Reglugerð 111 / 2003 um plast
   - ✓ Reglugerð nr. 541 / 1993 um filmur úr sellulósa
   - ✓ Reglugerð nr. 527 / 1993 um leirhluti
3. <u>"Stakar" tilskipanir</u>: Gilda um ákveðin innihaldsefni.
   - ✓ Reglugerð nr. 751/2002 um epoxý afleiður
   - ✓ Reglugerð nr. 389 / 1993 um nítósamín í gúmmítúttum og snuðum
   - ✓ Reglugerð nr. 538 / 1993 um vinýlklóríð

DIRECTIVES CONCERNING MATERIALS AND ARTICLES IN CONTACT WITH FOODSTUFFS

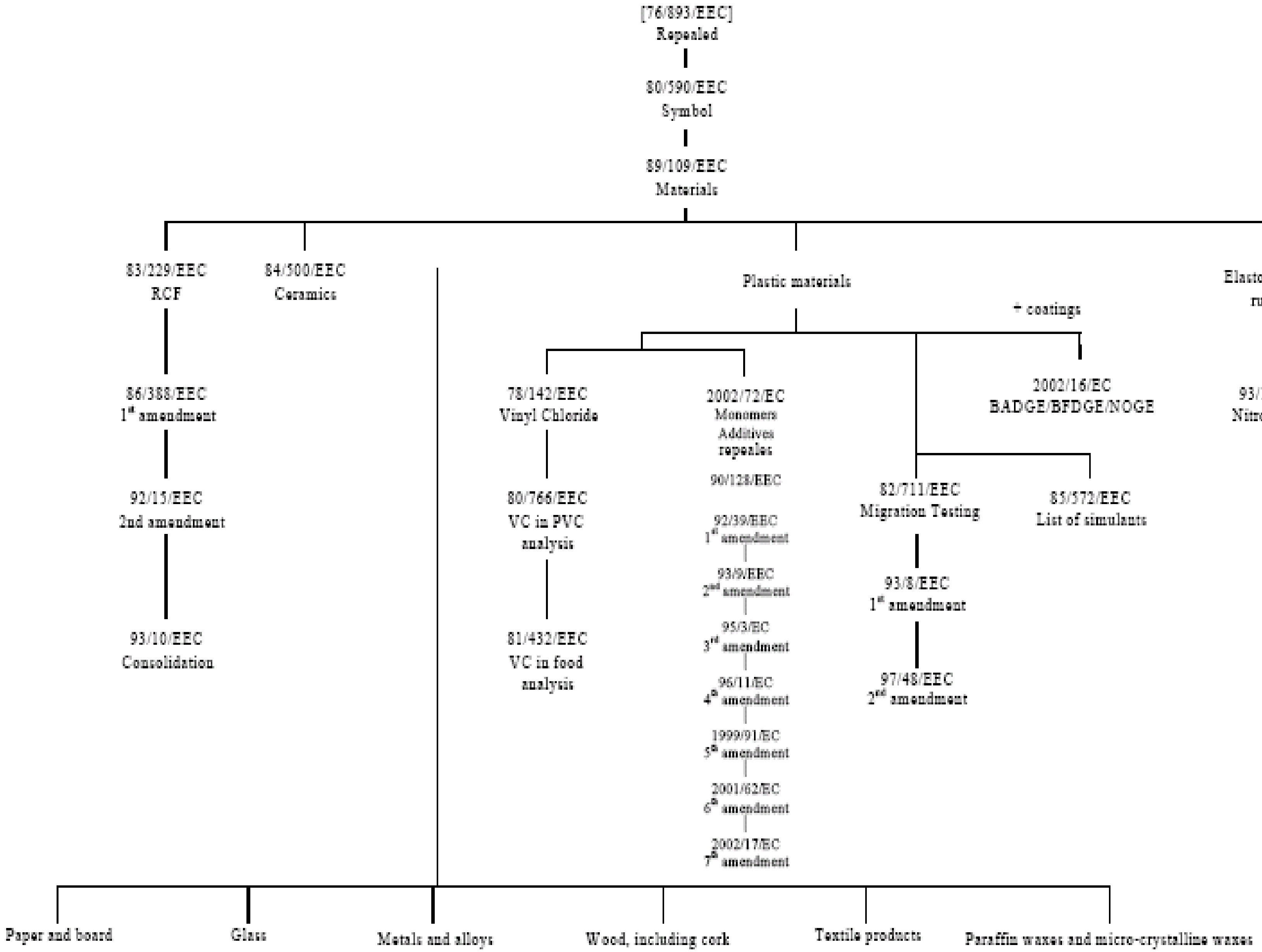

UST
Umhverfisstofnun

Ábyrgð og eftirlit

- *Innflytjendur og framleiðendur umbúða og öll matvælafyrirtæki* bera **ábyrgð** á að efni og hlutir (þ.m.t. umbúðir) sem þeir flytja inn, selja eða nota standist þær reglugerðir sem í gildi eru á hverjum tíma.
- *Heilbrigðisnefndir* hafa undir yfirumsjón Umhverfisstofnunar, hver á sínum stað, **eftirlit** með því að farið sé að reglugerð þessari og sérreglum sem settar eru á grundvelli hennar.

Opinbert samþykki / leyfi ?

Hvorki Umhverfisstofnun né heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga starfrækja samþykktarferli fyrir efni og hluti áður en þau eru markaðssett.

Þessi í stað er miðað við að álit vísindanefnda ESB séu fullnægjandi til að ná háu stígi neytendaverndar.

Álit vísindanefndanna eru grunnur "öryggismarka" sem notuð eru í reglugerðum á hverjum tíma.

Flæði

Með *flæði* er átt við að efni geti borist úr efnum og hlutum í matvæli.

Heildarflæði er samanlagt flæði allra efna sem geta borist úr efninu eða hlutnum í matvæli.

Sértækt flæði, mörk fyrir ákveðin efni eða efnasambönd.

U S T
Umhverfisstofnun

Mælingar á flæði

- **Pira International**
  Randalls Road
  Leatherhead
  Surrey
  KT22 7RU
  Tel: 01386 842044
- **Leatherhead Food International**
  Randalls Road
  Leatherhead
  Surrey
  KT22 7RY
  Tel: 01372 822321
- **Central Science Laboratory**
  Sand Hutton
  York
  YO4 1LZ
  Tel: 01904 462000
- **RAPRA Technology Ltd**
  Shawbury
  Shewsbury
  Shopshire
  SY4 4NR
  Tel: 01939 250383

UST
Umhverfisstofnun

Skriflegar yfirlýsingar

- Skal vera upprunnin á Evrópskaefnahagssvæðinu.
- Útgáfudagur og staður tilgreindur
- Yfirlýsing um að reglur séu uppfylltar
  - Hráefni vs. Fullbúin vara
  - Vísi til löggjafar og mælinga á flæði
- Rekjanleiki til hráefna / vöru / greininga (niðurstöður m.t.t. fæðis, hermar notaðir o.fl.)

UST
Umhverfisstofnun

Skriflegar yfirlýsingar (frh.)

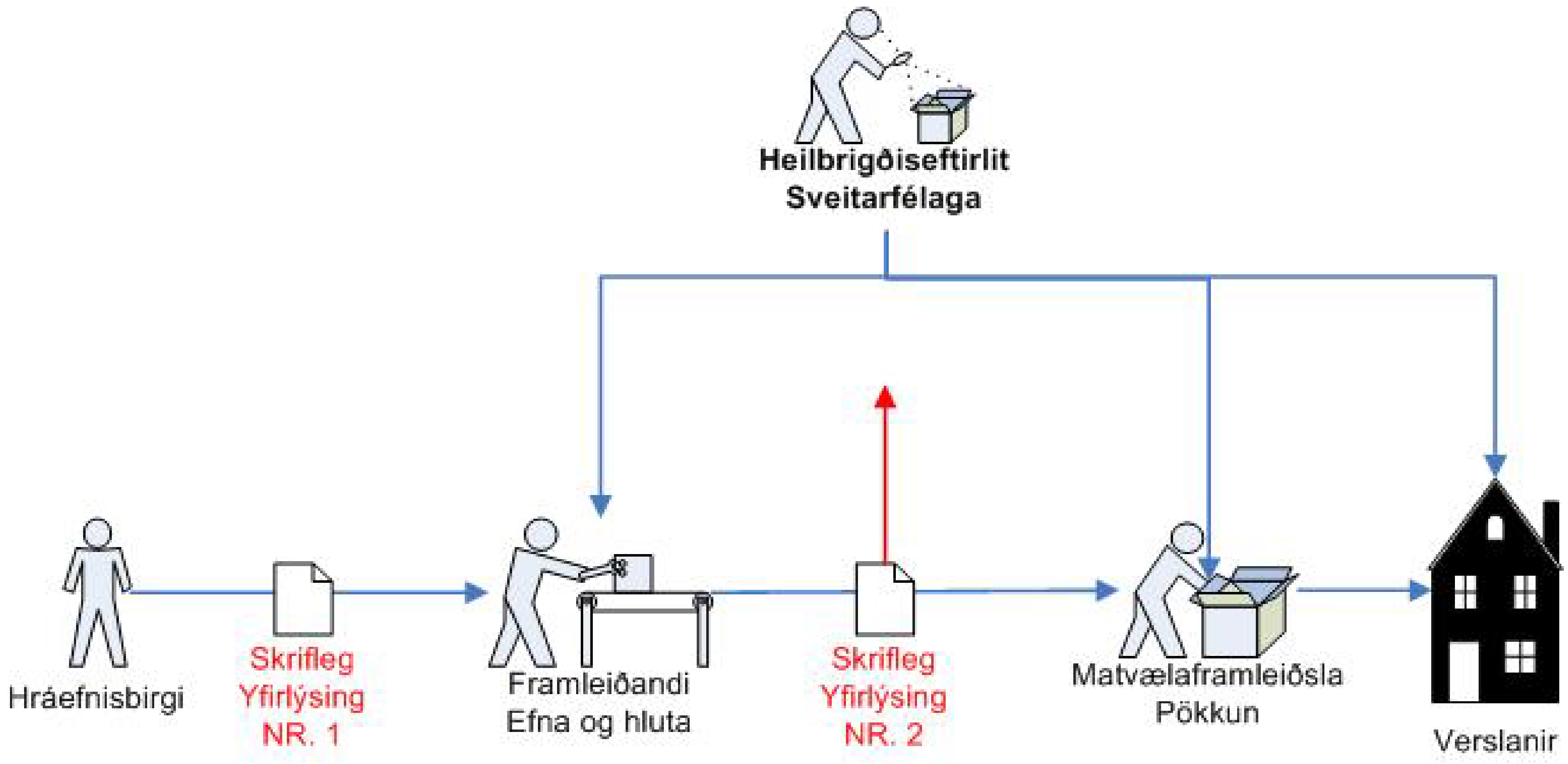

UST
Umhverfisstofnun

Merkingar

1. Efni og hlutur er þegar í snertingu við matvæli ⇨ engra merkinga krafist
2. Efni og hlutur er augljóslega ætlað að koma í snertingu við matvæli, t.d. gaffall, korktappi, panna, kaffikanna ⇨ frjálst val um merkingar
3. Efni og hlutur sem ekki er í snertingu við matvæli ⇨ ákveðinna merkinga er krafist

Merkingar (frh.)

Í smásölu

- Á vörunni sjálfri;
- Á umbúðum vörunnar;
- Á merkimiða sem settur er á vöruna;
- Á merkimiða sem settur er á umbúðir vörunnar;
- Á skilti nálægt vörunni þannig að kaupandi sjái merkingar mjög auðveldlega.

Á öðrum stigum dreifingar:

- Á vörunni sjálfri;
- Á umbúðum vörunnar;
- Á merkimiðum;
- Í fylgiskjölum.

UST
Umhverfisstofnun

Merkingar (frh.)

- Glas og gaffal merki
- “Fyrir matvæli”
- Vöruheiti gefur til kynna notkunarsvið
- Leiðbeiningar um rétta notkun

Glas og gaffal merkið

UST
Umhverfisstofnun

Merkingar (frh.)

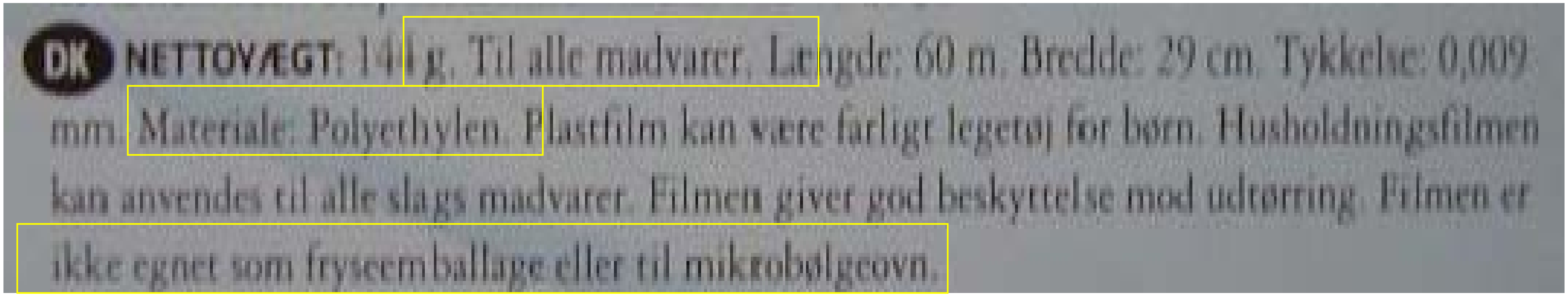

Bæklingur – “Umbúðir matvæla”

- Markmiðið með bæklingnum er fyrst og fremst til að fræða neytendur, eneinnig til að vekja framleiðendur, innflytjendur og pökkunaraðila til umhugsunar.

Rétt notkun umbúða

Röng notkun umbúða getur leitt til þess að heilsuspillandi efni berist úr umbúðum í matvæli, efni sem eru bæði ósýnileg og bragðlaus !

Notum eingöngu umbúðir undir matvæli sem eru til þess ætlaðar !